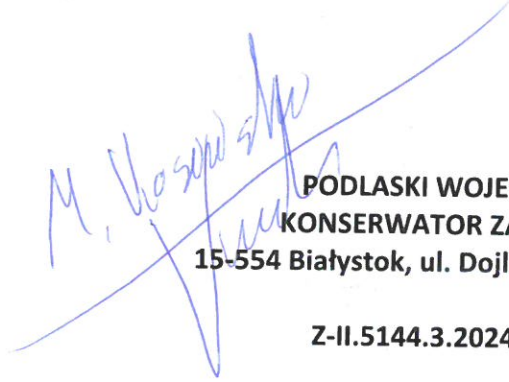

Białystok, 31-05-2024 r.

**PODLASKI WOJEWÓDZKI
KONSERWATOR ZABYTKÓW
15-554 Białystok, ul. Dojlidy Fabryczne 23**

Z-II.5144.3.2024.AW

POZWOLENIE

Na podstawie art. 36 ust. 1, pkt 1, pkt. 3 ust. 3 i ust. 5, art. 4 pkt 1, pkt 2, ustawy z 23 lipca 2003 r. *o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami* (tj. Dz.U. z 2022 r. poz. 840), § 12 ust. 1, ust. 2 pkt. 1, 3 - 6, Rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w Warszawie z 2 sierpnia 2018 r. w sprawie prowadzenia prac konserwatorskich, prac restauratorskich i badań konserwatorskich przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków albo na Listę Skarbów Dziedzictwa oraz robót budowlanych, badań architektonicznych i innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków, a także badań archeologicznych i poszukiwań zabytków (Dz. U. z 2021 r. poz. 81, zwana dalej *Rozporządzeniem*) oraz art. 104 ustawy z 14 czerwca 1960 r. – *kodeks postępowania administracyjnego* (tj. Dz. U. z 2024 r. poz. 572, zwana dalej *k.p.a.*) po rozpatrzeniu wniosku z 22 lutego 2024 r. uzupełnionego pismem z 9 maja 2024 r., złożonego przez Gminę Drohiczyń, ul. Józefa Ignacego Kraszewskiego 5, 17-312 Drohiczyń, w sprawie wydania pozwolenia na prowadzenie prac konserwatorskich i badań konserwatorskich przy rzeźbie Św. Jan Nepomucen, zlokalizowanej w kapliczce usytuowanej w Drohiczyń na dz. nr 10, zgodnie z przedłożonym programem prac konserwatorskich, autorstwa Małgorzaty Andron, Białystok, maj 2021 r.

**pozwalam
Gminie Drohiczyń
ul. Józefa Ignacego Kraszewskiego 5
17-312 Drohiczyń**

na prowadzenie badań konserwatorskich i prac konserwatorskich przy zabytku ruchomym wpisanym do rejestru zabytków województwa podlaskiego, tj.: rzeźbie- Św. Jan Nepomucen z kapliczki przydrożnej usytuowanej w Drohiczyń gm. Drohiczyń, dz. nr 10, zgodnie z przedłożonym programem prac konserwatorskich autorstwa Małgorzaty Andron, Białystok, maj 2021 r.

pod warunkami polegającymi na obowiązku:

1. zawiadomienia wojewódzkiego konserwatora zabytków o terminie rozpoczęcia i zakończenia przedmiotowych prac konserwatorskich;
2. kierowania tymi pracami albo samodzielnego ich wykonywanie przez osobę spełniającą wymagania, o których mowa w art. 37a ust. 1 ustawy *o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami*;
3. przekazania wojewódzkiemu konserwatorowi zabytków nie później niż w terminie 14 dni przed rozpoczęciem prac konserwatorskich i badań konserwatorskich, a w toku prac na 14 dni przed dokonaniem zmiany osoby, o której mowa w pkt 3;
 - 3.1 imienia, nazwiska i adresu osoby, o której mowa w pkt 3;
 - 3.2 dokumentów potwierdzających spełnianie przez tę osobę wymagań, o których mowa w art. 37a ust. 1;
 - 3.3 oświadczenia osoby, o której mowa w pkt 3, o przyjęciu przez tę osobę obowiązku kierowania tymi pracami albo samodzielnego ich wykonywania;
4. niezwłocznego zawiadomienia wojewódzkiego konserwatora zabytków o zagrożeniach lub nowych okolicznościach ujawnionych w trakcie prowadzenia wskazanych w pozwoleniu prac;

5. prowadzenia dokumentacji z przebiegu wskazanych w pozwoleniu prac oraz opracowania ich wyników w sposób umożliwiający jednoznaczną identyfikację i dokładną lokalizację przestrzenną wszystkich czynności, użytych materiałów oraz dokonanych odkryć i przekazania jej wojewódzkiemu konserwatorowi w terminie 3 miesięcy od dnia zakończenia tych prac;
6. opracowania sposobu postępowania z zabytkiem po zakończeniu prac i przekazania tego opracowania wojewódzkiemu konserwatorowi zabytków w terminie 3 miesięcy od dnia zakończenia tych prac;
7. **podjęcia innych działań, które zapobiegają uszkodzeniu lub zniszczeniu zabytku, tj.:**
 - a. **powołania komisji z udziałem wojewódzkiego konserwatora zabytków, po przygotowaniu projektu rekonstrukcji polichromii, w celu akceptacji ostatecznych rozwiązań przed przystąpieniem do jej realizacji.**

Termin ważności pozwolenia: do 31 grudnia 2027 r.

Postępowanie w sprawie wydanego pozwolenia może zostać wznowione, a następnie pozwolenie może zostać cofnięte lub zmienione na podstawie art. 47 ustawy z 23 lipca 2003 r. o *ochronie zabytków i opiece nad zabytkami*.

Uzasadnienie

Do Podlaskiego WKZ w Białymstoku wpłynął wniosek z 22 lutego 2024 r. uzupełniony pismem z 9 maja 2024 r., złożony przez Gminę Drohiczyn, ul. Józefa Ignacego Kraszewskiego 5, 17-312 Drohiczyn w sprawie wydania pozwolenia na prowadzenie prac konserwatorskich i badań konserwatorskich przy rzeźbie Św. Jan Nepomucen, zlokalizowanej w kapliczce usytuowanej w Drohiczynie na dz. nr 10, zgodnie z przedłożonym programem prac konserwatorskich, autorstwa Małgorzaty Andron, Białystok, maj 2021 r.

W związku z art. 10 § 2 *k.p.a.*, w myśl którego organy administracji publicznej mogą odstąpić od zasady określonej w § 1 tylko w przypadkach, gdy załatwienie sprawy nie cierpi zwłoki ze względu na niebezpieczeństwo dla życia lub zdrowia ludzkiego albo ze względu na groźącą niepowetowaną szkodę materialną, po rozpatrzeniu wniosku Strony z dnia 9 maja 2024 r. odstąpiono od zastosowania art. 10 § 1 *k.p.a.*

W tak ustalonym stanie faktycznym sprawy należy uznać, co następuje.

Kompetencja Podlaskiego WKZ w Białymstoku do zajęcia stanowiska w niniejszej sprawie wynika z faktu, iż zabytek ruchomy rzeźba Św. Jan Nepomucen z kapliczki przydrożnej usytuowanej w Drohiczynie gm. Drohiczyn, dz. nr 10 jest zabytkiem wpisanym do rejestru zabytków decyzją Podlaskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków z dnia 19 sierpnia 2021 r. l.dz. R.5140.105.2021.AW.

Celem badań konserwatorskich będzie ustalenie chronologii warstw oraz ustalenie modelunku malarskiego przed przystąpieniem do rekonstrukcji. Celem prac konserwatorskich będzie ustabilizowanie drewna, odstonięcie i konserwację polichromii. Tym samym program ten spełnia warunki do przeprowadzenia prac konserwatorskich przy ww. zabytkach. Prowadzone prace będą miały pozytywny wpływ na stan zachowania rzeźby wpisanej do rejestru zabytków.

Z przepisu art. 36 ust. 1 pkt 1, ust. 5 ww. ustawy o *ochronie zabytków i opiece nad zabytkami* wynika, że pozwolenia Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków wymaga prowadzenie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytku wpisanym do rejestru. Pozwolenie na podstawie ww. przepisu wydaje się na wniosek osoby fizycznej lub jednostki organizacyjnej, posiadającej tytuł prawny do korzystania z zabytku wpisanego do rejestru, wynikający z prawa własności, użytkowania wieczystego, trwałego zarządu albo ograniczonego prawa rzeczowego lub stosunku zobowiązaniowego.

Z przepisu art. 36 ust. 1 pkt. 3 ww. ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami wynika, że pozwolenia Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków wymaga prowadzenie badań konserwatorskich zabytku wpisanego do rejestru.

Natomiast z art. 36 ust. 3 wynika, że pozwolenia, o których mowa w ust. 1 mogą określać warunki, które zapobiegą uszkodzeniu lub zniszczeniu zabytku. Art. 4 ust. 2 ww. ustawy stanowi, że ochrona zabytków polega, w szczególności, na podejmowaniu przez organy administracji publicznej działań mających na celu m.in.: zapobieganie zagrożeniom mogącym spowodować uszczerbek dla wartości zabytków.

Zastosowany w niniejszym pozwoleniu przepisy z § 12 ust. 1 oraz ust. 2, ww. *Rozporządzenia*, określają warunki polegające na m.in. kierowaniu albo samodzielnemu wykonywaniu prac konserwatorskich przez osobę posiadającą kwalifikacje, obowiązku informowania wojewódzkiego konserwatora o najważniejszych czynnościach podejmowanych podczas prac konserwatorskich.

Art. 37, lit „a” ust. 1 ww. ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami stanowi, że pracami konserwatorskimi, pracami restauratorskimi lub badaniami konserwatorskimi, prowadzonymi przy zabytkach wpisanych do rejestru kieruje osoba, która ukończyła studia drugiego stopnia lub jednolite studia magisterskie, w zakresie konserwacji i restauracji dzieł sztuki lub konserwacji zabytków oraz która po rozpoczęciu studiów drugiego stopnia lub po zaliczeniu szóstego semestru jednolitych studiów magisterskich przez co najmniej 9 miesięcy brała udział w pracach konserwatorskich, pracach restauratorskich lub badaniach konserwatorskich, prowadzonych przy zabytkach wpisanych do rejestru, inwentarza muzeum będącego instytucją kultury lub zaliczanych do jednej z kategorii, o których mowa w art. 14a ust. 2.

Z art. 104 kodeksu postępowania administracyjnego wynika, że organ administracji publicznej załatwia sprawę przez wydanie decyzji, która rozstrzyga sprawę co do jej istoty.

Wobec powyższego orzeczono jak w sentencji.

Pouczenie

Od decyzji niniejszej służy stronom prawo wniesienia odwołania do Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w Warszawie za pośrednictwem Podlaskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Białymstoku, w terminie 14 dni od daty jej otrzymania.

Jednocześnie organ poucza, że w trakcie biegu terminu do wniesienia odwołania strona może zrzec się prawa do wniesienia odwołania wobec tutejszego organu. Z dniem doręczenia organowi administracji publicznej oświadczenia o zrzeczeniu się prawa do wniesienia odwołania przez strony postępowania, decyzja staje się ostateczna i prawomocna.

Załącznik:

1. *program prac konserwatorskich rzeźby św. Jan Nepomucen z kapliczki przydrożnej w Drohiczynie*, oprac. Małgorzata Andron, Białystok maj 2021 r. – 1 szt.

Zastępca
Podlaskiego Wojewódzkiego
Konserwatora Zabytków

Karol Łopatecki

[Dokument podpisany elektronicznie]

Otrzymuje:

1. Gmina Drohiczyn
PWKZ a/a

Sprawę prowadzi: Agnieszka Witek- Kierownik II Wydziału Inspekcji Zabytków tel. 85 7412332 wew. 54

Informacja o przetwarzaniu danych osobowych

Administratorem podanych danych osobowych jest Podlaski Wojewódzki Konserwator Zabytków, reprezentujący Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Białymstoku, z siedzibą przy ul. Dojlidy Fabryczne 23, 15-554 Białystok, tel.: 85 74 12 332, e-mail: sekretariat@wuozy.bialystok.pl.

We wszelkich sprawach związanych z przetwarzaniem danych osobowych możesz skontaktować się z naszym Inspektorem Ochrony Danych dostępnym pod adresem e-mail: iod@wuozy.bialystok.pl.

Szczegółowe informacje dotyczące przetwarzania danych osobowych można odnaleźć na naszej stronie internetowej w zakładce RODO.

**PROGRAM PRAC
KONSERWATORSKICH
RZEŹBY ŚW. JANA NEPOMUCENA
Z KAPLICZKI PRZYDROŻNEJ
W DROHICZYNIE**

zgodnie z decyzją PWKZ

z dn. 2024-05-31

L.dz. 2-11.5144.3.2024.AW

**OPRACOWANIE:
MAŁGORZATA ANDRON
KONSERWATOR DZIEŁ SZTUKI**

**Zastępca
Podlaskiego Wojewódzkiego
Konservatora Zabytków**

Karol Łopatecki

BIAŁYSTOK, MAJ 2021

**PRACOWNIA KONSERWATORSKA
GALERIA MAŁGORZATA ANDRON
ul. Storczykowa 31, Nowodwórca, 16-010 Wasilków
NIP 542 121 30 55, tel. 601 869 506
mail: gosia.andron@gmail.com**

IDENTYFIKACJA OBIEKTU

lokalizacja: obiekt wolnostojący, zlokalizowany we wnęce kapliczki w pasie przydrożnym, u zbiegu ulic świętojańskiej i Mieszka I

czas powstania: początek XVIII w.

styl: barok ludowy

autor: nieznany

wymiary rzeźby: wys. 1,95 m

opis (materiał, forma)

kapliczka wzniesiona z cegły pełnej, tynkowana, na planie kwadratu, z dachem dwuspadowym krytym dachówką ceramiczną z metalowym, ażurowym krzyżem nad szczytem osadzonym na cokole. Ściany boczne i tylna pełne, ożywione płytkami, prostokątnymi wnękami, zwieńczone belkowaniem. Od frontu trójkątny szczyt wspiera się na belkowaniu przerywanym, obecnie opierzony blachą. W części centralnej głęboka, odcinkowo zamknięta wnęka. Część cokołowa wyodrębniona, prosta, obecnie opierzona blachą. We wnęce rzeźba Św. Jana Nepomucena.

Rzeźba świętego jest drewnianą, wolnostojącą, pełną figurą ustawioną na prostym postumencie. Rzeźba jest polichromowana. Postać przedstawiona jest statycznie i frontalnie, praktycznie bez kontrapostu. Prawa ręka zgięta i uniesiona, w lewej prawdopodobnie trzymał krzyż, obecnie nie zachowany. Odziany jest w charakterystyczny dla przedstawień św. Nepomucena sposób – w sutannę zwaną talarą, komżę rokiętę z rękawami i dolnym brzegiem wykończonymi koronką, narzucony na ramiona mantolet wiązany na piersi, a na głowie biret. Twarz okolona zarostem przedstawiona schematycznie. Rysy twarzy zniekształcone przez nieudolne przemalowania. Rzeźba jest prawdopodobnie wytworem lokalnego warsztatu cechowego

STAN ZACHOWANIA

Na podstawie oględzin rzeźby na miejscu w przydrożnej kapliczce stwierdzono, że ogólny stan zachowania rzeźby Św. Jana Nepomucena jest zły.

Gruba, wielowarstwowa polichromia na powierzchni rzeźby, maskująca rzeźbiarskie opracowanie drewna, a czasem wręcz zniekształcająca oryginalną formę rzeźbiarską jest mocno spękana i w wielu miejscach odspojona i złuszczone. Nie ma pewności czy pod wielowarstwowymi przemalowaniami zachowała się warstwa oryginalnej polichromii. Jeśli tak, na tym etapie rozpoznania nie można wnioskować jaki jest jej stan zachowania, czy jest możliwa do odsłonięcia, zachowania i odczytania.

Przyczepność polichromii do podłoża jest bardzo słaba. Kohezja warstw polichromii w różnych partiach rzeźby jest różna. Spod grubych odspojień i przemytej przez deszcze i wypłowiałej na słońcu ostatniej warstwy przemalowania widać w niektórych miejscach prześwitujący, leżący pod nią inny kolor, inny dla każdego fragmentu rzeźby: włosów, karnacji, ubioru. Ostatnie warstwy przemalowań w wielu miejscach leżą bezpośrednio na

ubytkach poprzedniej warstwy malarskiej. Jest to czytelne ze względu na różnicę wysokości w warstwie malarskiej.

Wygląda na to, że pod całą powierzchnią polichromii na powierzchni drewna rozwinęła się działalność organizmów mikrobiologicznych. Drewno jest przebarwione i mocno porowate i coraz głębiej ulega destrukcji. W zagłębieniach modelunku, a nawet między warstwami polichromii widoczne są zasuszone w tej chwili kolonie porostów. Polichromia straciła swą funkcję ochronną dla drewna, które jest obecnie narażone na działanie zewnętrznych czynników atmosferycznych będących bezpośrednią przyczyną zniszczeń. Szybkość niszczenia drewna jest coraz większa, w miarę jak coraz bardziej odsłonięta jest powierzchnia drewna. Powierzchnia drewna wolnego od polichromii jest poszarzała i poprzecinana licznymi poszerzającymi się spękaniem. Modelunek rzeźbiarski traci ostrość, ślady po dłucie są coraz mniej czytelne, krawędzie zaokrąglone. Na powierzchni drewna widoczne są liczne małe ubytki.

Widoczne jest pęknięcie biegnące wzdłuż całej postaci od prawego ramienia do podstawy, uzupełnione w rejonie sutanny i podstawy drewnianymi wklejkami; może to świadczyć o wykonaniu rzeźby w dwóch klejonych kłocach drewna lub naprawianiu pękniętej, gotowej już rzeźby. Właściwe wnioski w zakresie natury pęknięcia można będzie ustalić w trakcie konserwacji. Dodane jest także prawe przedramię. Miejsca łączeń kawałków drewna są uczytelnione, spoiny rozszczelnione.

ZAŁOŻENIA KONSERWATORSKIE

Św. Jan Nepomucen po konserwacji ma wrócić na miejsce pierwotnego przeznaczenia. W dalszym ciągu ma być eksponowany w przydrożnej kapliczce w miejscowości Drohiczyn z pełnym poszanowaniem oryginalnego zamysłu fundatora i twórcy.

Celem konserwacji ma być więc ustabilizowanie drewna rzeźby, odsłonięcie i konserwacja zachowanej pod przemalowaniami oryginalnej polichromii i przywrócenie polichromii funkcji nie tylko estetycznej, ale i ochronnej dla drewna, które jest nośnikiem formy rzeźbiarskiej.

Mając na uwadze osiągnięcie tego celu i nie znając dziś stopnia zachowania oryginalnej polichromii, należy założyć także pewien zakres rekonstrukcji polichromii na ustabilizowanym i uzupełnionym w ubytkach drewnie i nowych gruntach. Dobór materiałów zastosowanych przy pracach technicznych i konserwacji estetycznej podyktowany będzie warunkami ekspozycji zabytku po konserwacji – materiały odporne na czynniki atmosferyczne i spełniające parametry do stosowania ich na zewnątrz.

PROGRAM KONSERWATORSKI

1. Wymontowanie rzeźby z kapliczki
2. Przewiezienie do pracowni konserwatorskiej
3. Oczyszczenie z luźnych zabrudzeń i zanieczyszczeń
4. Wykonanie dalszych szczegółowych oględzin rzeźby w celu uściślenia budowy technologicznej, wykonanie odkrywek polichromii w celu ustalenia chronologii warstw i ustalenia modelunku malarskiego w miarę możliwości oryginalnej lub najwcześniejszej chronologicznie zachowanej warstwy polichromii.
5. Wykonanie projektu rekonstrukcji polichromii
6. Usunięcie przemaalowań i wszystkich nawarstwień w zakresie niezbędnym do zrealizowania założeń konserwatorskich, po potwierdzeniu, że jest to najwłaściwsza droga
7. Oczyszczenie powierzchni odsłoniętego drewna,
8. Impregnacja wzmacniająca miejsc zdegradowanych i zaatakowanych przez szkodniki poprzez nasączenie – PU- Holzverfestigung /Remmers/, Osolan KL
9. Wzmocnienie spoin łączących elementy rzeźby – klej wodoodporny np. Pattex /Henkel/
10. Umocowanie starych fleków i w razie konieczności – wymiana oraz wstawienie nowych,
11. Uzupelnienie ubytków w drewnie kitem drzewnym z klejem wodoodpornym Pattex (Henkel) i do warstw powierzchniowych, wyrównujących kit do drewna Syntilor (Blanchon Polska),
12. Wypełnienie wklejkami drewnianymi i kitami szczelin w drewnie -drewno wysezonowane, kity wodoodporne do drewna np. Aidol Epoxi Holzersatzmasse
13. Przygotowanie powierzchni drewna do założenia polichromii – wyrównanie i wyszlifowanie kitów i uzupełnień
14. Wykonanie polichromii według wcześniej przygotowanego projektu /technika wykonania zapraw i warstwy malarskiej oraz dobór materiałów wynikać będzie przeprowadzonych na wstępie badań /
15. Wykonanie atrybutów – krzyża i palmy na podstawie analizy porównawczej
16. Przewiezienie rzeźby na miejsce ekspozycji
17. Zamontowanie w miejscu ekspozycji.
18. Sporządzenie dokumentacji powykonawczej

KONSERWATOR DZIEŁ SZTUKI

mgr Małgorzata Andron

Zastępca
Podlaskiego Wojewódzkiego
Konserwatora Zabytków

Karol Łopatecki

zgodnie z decyzją PWKZ

z dn. 2024-05-31

L.dz. 2-11.5144 3. 2024. AW

ZDJ.1 DROHICZYN. RZEŹBA ŚW. JANA NEPOMUCENA Z KAPLICZKI PRZYDROŻNEJ.

ZDJ.2 DROHICZYN. RZEŻBA ŚW. JANA NEPOMUCENA Z KAPLICZKI PRZYDROŻNEJ. GŁOWA. W ODSPOJENIACH PRZEMALOWAŃ WIDOCZNE ŚLADY ORYGINALNEJ POLICHROMII

ZDJ .3 , 4 DROHICZYN. RZEŻBA ŚW. JANA NEPOMUCENA Z KAPLICZKI PRZYDROŻNEJ. DETAL. W ODSPOJENIACH PRZEMALOWAŃ WIDOCZNE ŚLADY ORYGINALNEJ POLICHROMII

ZDJ. 5 DROHICZYN. RZEŻBA ŚW. JANA NEPOMUCENA Z KAPLICZKI PRZYDROŻNEJ. WIDOCZNE ŁĄCZENIA ELEMENTÓW RZEŻBY I PIONOWE PĘKNIĘCIA

ZDJ 6 DROHICZYN. RZEŻBA ŚW. JANA NEPOMUCENA Z KAPLICZKI PRZYDROŻNEJ. PRAWA DŁOŃ

ZDJ .5 DROHICZYN. RZEŻBA ŚW. JANA NEPOMUCENA Z KAPLICZKI PRZYDROŻNEJ. GŁĘBOKIE SPĘKANIA PODSTAWY